

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти – перший
(бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Викладач (-і)	Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(050)3733282
Е-mail викладача	ivan.balamiuk@pnu.edu.ua
Статус дисципліни	нормативна
Курс /семестр	1/1
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції: ден. – 16; заоч. – 6. Семінарські: ден. – 14; заоч. – 4. Самостійна робота: ден. – 60; заоч. – 90.
Формат дисципліни	Очний та заочний
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/3642
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до курсу

Дисципліна основи наукових досліджень спрямована на формування теоретичних знань з основ наукових досліджень, оволодіння інструментальними засобами дослідження, отримання, зберігання, обробки інформації та застосовувати їх під час вирішення поставлених завдань. Здатність проводити науково-дослідну діяльність з метою отримання нових знань та їх використання для експертної оцінки господарських ситуацій і прийняття управлінських рішень. Оволодіння навичками публічних ділових і наукових комунікацій з використанням інформаційних технологій задля вирішення поставлених завдань.

3. Мета та цілі курсу

Метою дисципліни полягає у формуванні системи знань щодо основ наукових досліджень.

Цілі навчальної дисципліни. Пізнавальні: дати уявлення про науку та методи наукових досліджень, про загальні правила проведення наукових досліджень; сформувати у студентів комплексний синергетичний підхід до вивчення процесів і явищ в природних і антропогенних екосистемах. Практичні: сформувати навички проведення наукових екологічних досліджень, зокрема, навички пошуку інформації та роботи з науковими першоджерелами, навички постановки наукового експерименту, документування та статистичної обробки первинних даних, наукової інтерпретації отриманих результатів наукового дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни Основи наукових досліджень студент повинен знати:

специфіку науково-дослідної діяльності; особливості психології і технології наукової творчості; методологію та методи наукових досліджень; методику та організацію проведення соціологічних досліджень; сутність видів кваліфікаційних робіт студентів (курсіву, дипломну і магістерські роботи), послідовність виконання та підготовка їх до захисту; пошук, накопичення та автоматизовані системи обробки інформації, що застосовуються у наукових дослідженнях. вміти: відбирати та аналізувати необхідну для

подальших наукових досліджень інформацію; складати програму і план-графік проведення наукових досліджень; вибрати об'єкт дослідження, поставити завдання для проведення науково-дослідної роботи, використати загальноприйняті методи наукових досліджень; планувати і проводити експеримент; обробляти результати експериментів і оцінювати їх похибки.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими комунікаціями: здатність зрозуміло співставляти результати експериментів з теоретичними передумовами і формулювати висновки наукових досліджень підготувати звіт, доповідь або статтю за результатами дослідження. здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію. Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває автономності та відповідальності, що проявляється у такому: здатність управління комплексними діями; здатність подавати результати виконаних самостійно або у складі колективу досліджень щодо аналізованих економічних явищ та процесів у формі презентації, наукового звіту, тез доповіді, наукової статті; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. Результати навчання та компетентності

Результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Компетентності:

К. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в команді.

ЗК04. Здатність працювати автономно.

ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид аняття	Загальна кількість годин	
	очн.	заоч.
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
I	071 Облік і оподаткування	перший	обов'язкова

Тема, план	Кількість годин					
	лекція		практичне заняття		самостійна робота студента	
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.
ТЕМА 1. РОЛЬ НАУКИ У РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА 1. Поняття про науку 2. Організація наукової діяльності в Україні 3. Науково-дослідницька діяльність студентів 4. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів	2		2		8	10
ТЕМА 2. ЛОГІКА ПРОЦЕСУ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 1. Факти та їх роль в науковому дослідженні 2. Поняття наукової проблеми, її постановка і формулювання 3. Зміст наукової гіпотези, її висунення і обґрунтування 4. Суть наукової теорії, її роль в науковому дослідженні 5. Класифікація галузей наук	2	2	2		8	10

<p>ТЕМА 3. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ</p> <p>1. Суть наукового пізнання 2. Методологія наукового дослідження 3. Методи та техніка наукових досліджень 4. Методи емпіричного дослідження 5. Методи теоретичного дослідження 6. Методи досліджень на емпіричному та теоретичному рівнях</p>	2		2		8	
<p>ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</p> <p>1. Поняття про наукову інформацію, джерела, принципи 2. Етапи інформаційного забезпечення при науковому дослідженні, групи та достовірність інформації 3. Обслуговування читачів у бібліотеках 4. Техніка роботи зі спеціальною літературою</p>	2		2		8	10
<p>ТЕМА 5. ОФОРМЛЕННЯ ТА ФОРМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</p> <p>1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види 2. Наукова монографія, наукова стаття, тези 3. Реферат, рецензія, доповідь, підручник, посібник 4. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання 5. Оформлення результатів наукових досліджень</p>	2	2	2		10	15
<p>ТЕМА 6. КУРСОВА, ДИПЛОМНА, МАГІСТЕРСЬКА РОБОТИ: ЯК КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ</p> <p>1. Курсова, дипломна, магістерська робота: загальна характеристика 2. Послідовність виконання курсової, дипломної, магістерської роботи 3. Керівництво курсовою, дипломною, магістерською роботою та її рецензування 4. Підготовка до захисту і захист дипломної, магістерської роботи 5. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження 6. Типові помилки в написанні та оформленні курсової, дипломної, магістерської роботи</p>	4	2	2	2	10	15

ТЕМА 7. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ 1. Організація творчої діяльності 2. Робочий день та робоче місце науковця 3. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності 4. Ділове спілкування. Ділове листування, розмова по телефону 5. Особистий архів (бібліотека) дослідника	2	2	8	10		
Разом	16	6	14	4	60	80

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 балів: 100 протягом семестру, залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю.</p> <p>Зараховано – “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>Зараховано – “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні, поточне оцінювання (30 %); – самостійна робота (30 %); – індивідуальне завдання (40 %); <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати три і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за практичні заняття 50 балів.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p>
---	--

Вимоги до письмових робіт	При виконанні письмових робіт до індивідуального завдання, студент має детально розписувати його результати. Індивідуальні завдання включають підготовку: наукових тез на конференції, резюме, емблеми кафедри, відео кліпів про спеціальність.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття пов'язують теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 100 балів студент отримує протягом семестру.
Самостійна робота	<p>Самостійна робота охоплює теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять. Їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.</p> <p>Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» складає 60 годин, заочна 80 годин. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pro/developer/course/view/3642). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>
Методи навчання	<p>Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, презентацій).</p> <p>Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм.</p> <p>Практичні методи навчання – передбачають виконання завдань, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань.</p> <p>Інноваційні методи навчання – поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Методи дистанційного навчання – базуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.</p>
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <p>Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і</p>	

можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються студентом відповідно до встановлених викладачем вимог.

8. Ресурсне забезпечення

1. Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л. Розвиток земельних відносин у сільськогосподарських підприємствах: соціально-економічний аспект: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2024. 218 с.

2. Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І., Ліба Н.С., Приймак Х.М. Наукові дослідження поведінки споживачів при просуванні товару за маркетинговим проектом та економічний контроль за управлінням бізнесу. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Економіка». Вип. № 11(25) 2023. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-343-353](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-343-353).

3. Пилипів Н.І., Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І. Методичний комплекс з вивчення курсу "Основи наукових досліджень" для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності, 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". Івано-Франківськ: В-во ЛІК, 2021. 51с.

4. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: навчально-методичний посібник для студентів. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 174 с.

5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 2-ге вид. К. : Алерта, 2019. 492 с.

6. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 350с. URL http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_t_a_org_nayk_dosl.pdf

7. Гуроров О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272с. URL <http://pau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/Методологія%20та%20організація%20наукових%20досліджень.pdf>

8. Логоша Р.В. Методологічні особливості дослідження постіндустріальної моделі ринку. Вісник ЖНАЕУ, 2017, № 1 (59), Т. 2. С. 33-44. URL http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8332/1/VZNAU_2017_1_2_33-44.pdf

9. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: конспект лекцій для студентів спеціальності 076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність». Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 156 с.

10. Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Шеленко Д.І. Сутність методології та організації наукових досліджень в обліку. Вісник Прикарпатського університету. Серія економіка. Вип. 11. Івано-Франківськ: Плай, 2015. С. 43-45.

11. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. Х.: НТУ "ХПІ", 2009. 142 с. URL <https://core.ac.uk/download/pdf/159817923.pdf>

Професор _____ Баланюк І. Ф.